

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 18776-02-26 ברוך ואח' נ' מס רכוש מרכז

תיק חיצוני:

לפני **כבוד השופטת לימור חלד-רון**

התובעים

1. דורה ברוך
2. יעל זילפה זולטון
3. אילן ברוך
4. בצלאל ברוך
5. חנה שיטבי
6. זילפה סיגל מזרחי
7. דרור ברוך
8. אבישי ברוך
9. אייל ברוך

נגד

הנתבע מס רכוש מרכז

פסק דין

1. האם תביעה לסעד הצהרתי, המבקשת להתערב בהליכי שומה, יכולה להתברר בבית משפט זה, או שמא יש לסלקה על הסף בשל קיומו של מסלול דיוני ייחודי וספציפי הקבוע בדין?

זו השאלה המונחת בפניי בעקבות בקשה לסילוק על הסף שהגיש הנתבע (להלן גם: **המנהל**).

2. בכתב התביעה, התובעים עתרו לסעדים הצהרתיים במסגרתם מתבקש בית המשפט לקבוע כי על הנתבע להוציא לתובעים שומות בהתאם לסעיף 22 (א) לחוק **מס רכוש וקרן פיצויים**, התשכ"א-1961 (להלן: **חוק מס רכוש או החוק**), לחילופין, לקבוע כי על המנהל להוציא לתובעים שומות בהתאם לסעיף 19(א) לחוק שנים שלאחר פטירת המוריש; לחילופי חילופין, לקבוע כי המנהל חייב לאשר לתובעים להגיש השגה על השומות שהוצאו למוריש זייל, וזאת לאחר מסירת כל נתוני השומה; לחילופי חילופין, לקבוע כי על המנהל להאריך את המועד להגשת השגות על השומות שהוצאו למוריש זייל, וזאת לאחר מסירת כל נתוני השומה.

במסגרת כתב התביעה, פירטו התובעים באריכות את הרקע העובדתי והשתלשלות הארועים, ועמדו על המסד המשפטי עליו מבוססות טענותיהם נגד החלטות הנתבע שניתנו בעניינם.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 18776-02-26 ברוך ואח' נ' מס רכוש מרכז

תיק חיצוני:

הנתבע טרם הגיש כתב הגנה, אלא בקשה לסילוק התביעה על הסף מחמת היעדר סמכות עניינית, היעדר עילה, התיישנות ושיהוי, לצד שימוש לרעה בהליכי משפט. על בקשה זו הועברה תגובת התובעים, ולאחר מכן תשובת הנתבע. זו הבקשה שבפניי.

לאחר שקראתי את טענות הצדדים, סבורני כי דין הבקשה לסילוק על הסף להתקבל, וכך אני מורה. להלן טעמי בתמצית.

3. כידוע, שיטתנו המשפטית מכירה בצורך להתוות מסלולים דיוניים ייחודיים לסוגיות משפטיות מסוימות, אשר בשל מורכבותן, אופיין המקצועי או שיקולי מדיניות רחבים, מצריכות אכסניה דיונית מיוחדת. אין תימה אפוא, כי בתחומי המשפט המנהלי והפיסקאלי, בחר המחוקק לא פעם לקבוע סדרי דין מיוחדים. דוגמה מובהקת לכך מצויה בחוק מס רכוש, שם קבע המחוקק "מסלול דיוני ייחודי וספציפי" לביורר מחלוקות בענייני שומות מס רכוש. מסלול זה כולל הגשת השגה למנהל (סעיף 26 לחוק), ערר לוועדת ערר (סעיף 27 לחוק) וערעור לבית המשפט המחוזי (סעיף 29 לחוק). במלים אחרות, המחוקק ראה לנגד עיניו צורך בקביעת מסלול ייחודי למחלוקות בנושאי שומות מס רכוש, תוך שמירה על היררכיה דיונית ברורה.

4. הלכה פסוקה היא, ואין צורך להכביר מילים על חשיבותה, כי מקום שבו קבע המחוקק הליכים מיוחדים לביוררן של מחלוקות בסוגיות מסוימות - וסוגיות בדיני המס הוכרו ככאלו - אין לעקוף אותם באמצעות נקיטת הליכים בערכאות אחרות. יש להידרש להן אך ורק במסגרתו של ההליך המיוחד שנקבע בדין. כבר בע"א 306/78 פרומה קרוליק נ' עזבון המנוח פנחס ו - 3 אח', פ"ד לג(1), 496, עמ' 498-500 קבע כב' השופט אשר את הדברים הבאים:

"טוען בא- כוח המערערת, שהעובדה בלבד שקיימת דרך משפטית אחרת, ואפילו יעילה יותר, להשגת מבוקשה של המערערת, אין בה כדי למנוע מבית המשפט היענות לתביעתה למתן פסק דין הצהרתי....אינני חולק על דברים אלה, אלא שבמקרה דנן לא בדרך חלופית אחרת או בדרך יעילה יותר עסקינן, אלא בדרך שנקבעה על ידי המחוקק במיוחד לביורר עניינים הקשורים עם קביעתו של מס. פנייתה של המערערת בענין הכרת זכויותיה "ההיסטוריות" אין לה מטרה אחרת, זולת קביעת עובדה לצורך הטלת מס העיזבון, וכונתו של המחוקק היא שענין כזה, יידון בדרך שנקבעה בחוק ולא אחרת...."

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 18776-02-26 ברוך ואח' נ' מס רכוש מרכז

תיק חיצוני:

כב' השופט אשר, לא הסתפק בכך, אלא הוסיף והדגיש את הצורך בקביעת הלכה ברורה וחד-משמעית, שתמנע התדיינות מיותרת ותבצר את מעמדו של המסלול הדיוני הייעודי:

"כשלעצמי, הייתי מאמץ את הגישה, שלפיה קביעת חבותו של אדם למס, כולל החלטה בכל שאלה הכרוכה בקביעת החבות והיקפה, חייב להתברר בדרך המיוחדת שיועדה לה על ידי המחוקק, אלא אם הסכימו הצדדים, במסגרת סמכותה החוקית, לדרך דיונית אחרת. לדעתי מוטב לקבוע בענין זה הלכה ברורה וחד משמעית, כדי למנוע התדיינות מיותרת, ולא הייתי מסווג את ההלכה על ידי "טעמים מיוחדים" למיניהם..."

וראו גם ע"א 367/85 מדינת ישראל נ' יהונתן קיטאי, מא(3) 398 (1987) ובג"ץ 764/88 דשנים וחומרים כימיים בע"מ נ' עיריית קרית אתא, מו(1) 793 (1992).

5. הלכה זו שבה ובוצרה בשורה ארוכה של פסקי דין, אשר אישרו וחיזקו את העיקרון בדבר הבלעדיות של המסלול הדיוני שנקבע בדין. בתי המשפט חזרו פעם אחר פעם על ההלכה לפיה במקרים שבהם עוגנו בדין הליכים מיוחדים בקשר למחלוקות מסוימות, יש לברר בדרך שהתווה המחוקק, והורו על סילוק על הסף של תביעות שהוגשו שלא בדרך הייחודית שנקבעה בדין.

ראו קצת מיני רבים: ת"א (מחוזי חי') 49683-03-22 איה בירגר נ' אלומה בית פלד בע"מ (פורסם במאגרים 18.9.2022); ת"א (מחוזי ת"א) 28137-02-22 עדנה שורקא נ' לשכת רישום המקרקעין פתח תקווה (פורסם במאגרים 12.6.2022); בג"ץ 3604/24 מרדכי ברנס נ' רשות המיסים - מנהל מס ערך מוסף (פורסם במאגרים 28.7.2024) וראו אך לאחרונה בבג"ץ 85654-02-26 דב ארמן נ' פקיד שומה ירושלים 1 (פורסם במאגרים 24.6.2026).

6. העקביות השיפוטית בעניין זה אינה מקרית. היא משקפת הכרה עמוקה בחשיבות השמירה על המסלולים הדיוניים הייעודיים, לשם כיבוד רצון המחוקק וכדי למנוע "פורום שופינג" והתדיינות כפולות ומיותרות, המכבידות על המערכת השיפוטית ופוגעות בוודאות המשפטית. סילוקן על הסף של תביעות המוגשות שלא בדרך זו, אינו עניין טכני, אלא ביטוי מהותי להגשמת רצון המחוקק וכיבוד ההסדרים המיוחדים שנקבעו על ידו, על תכליתיהם הראויות.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 18776-02-26 ברוך ואח' נ' מס רכוש מרכז

תיק חיצוני:

אשר על כן, ובהתאם להלכה הנוהגת, דינה של התביעה להיות מסולקת על הסף, ועל התובעים לנהל את עניינם מול המנהל בהתאם לדרכים הייחודיות הקבועות לכך בחוק.

7. הלכת בובליל (רע"א 10227/06 משה בובליל נ' עו"ד חיים אינדיג (פורסם במאגרים 5.2.2007)), על חשיבותה בהבטחת יעילות דיונית ובמניעת סחבת, לא יכולה לגבור על העיקרון המהותי והבסיסי בדבר סמכותו הייחודית של המסלול הדיוני שנקבע בדין, וההלכה הנוהגת בעניין זה. ואולם טוב היה עושה הנתבע, אם היה מגיש בקשה נפרדת להארכת מועד להגשת כתב הגנה, שכן התנהלות דיונית תקינה מחייבת הגשת בקשות מסודרות, גם כאשר קיימת טענת סף מהותית.

8. לא מצאתי ממש בטענת התובעים כי החלטת המנהל לסרב להאריך מועד אינה "החלטה בהשגה" ולכן אינה בסמכות ועדת הערר. על פי הוראות הדין, נישום הרואה עצמו מקופח או נפגע מהחלטת מנהל מס רכוש – לרבות החלטות דיוניות – רשאי להגיש ערר על החלטה זו בפני ועדת הערר (רע"א 174/19 אם דבליו גרופ בע"מ נ' מדינת ישראל מנהל מס רכוש וקרן פיצויים (פורסם במאגרים 26.3.2019)). כאן גם המקום לציין, כי הפסיקה הכירה באפשרות העומדת לנישומים להעלות במסגרת ערעורי מס מגוון רחב של טענות נגד חבותם במס, לרבות תקיפה עקיפה של טענות מהמשפט החוקתי והמינהלי (ע"א 3498/21 צנציפר חברה ליבוא תבואות ומספוא בע"מ נ' מנהל אגף המכס ומע"מ (פורסם במאגרים 5.6.2023)). לפיכך, כל טענות התובעים המפורטות בתביעתם, שמורות להם במסגרת ההליכים הקבועים בדין לפי חוק מס רכוש. נוכח מסקנתי, איני נדרשת לטענות הצדדים לגופו של עניין.

9. סוף דבר, אני מורה על סילוק התביעה על הסף. בשים לב לעובדה שלא התקיים דיון בהליך, והנתבע לא הגיש כתב הגנה ואף לא בקשה להארכת מועד להגשתו, מצאתי לפסוק הוצאות מתוונות לטובת הנתבע בסך 2000 ₪ בלבד.

המזכירות תדוור החלטתי זו לצדדים ותסגור את התיק.

ניתן היום, י"ג תמוז תשפ"ו, 28 יוני 2026, בהעדר הצדדים.

לימור חלד-רון, שופטת